

skan deželnem zboru delajo za električno v Završnici na Gorenjskem in tako so ji razni gospodje nasprotovali. Danes pa navzlic temu deluje in na Gorenjskem menda ni kmetijske hiše, ki bi ne imela te luči. Prej so morali pa s smrdljivo petrolejko ali pa celo s traskami svetiti ponoči, kadar petroleja ni bilo. Toda ta je tudi danes še predrag. Vsled tega smo tudi pri nas začeli misliti na elektriko, ko imamo vendar tako blizo falsko elektrarno. Seveda smo bili sami preslabi. Zdaj je pa začela tovarna v Račjem napeljavati elektriko in dogovorila se je z več občinami, da se bo skupno napravila napeljava. Vse smo že imeli pripravljeno. In vesitli smo se nove luči. Toda vedno so kaki nevoščljivi in zagajari, ki delajo nasprotje. In ti so najbolj bogati, ki jim nič ne manjka in ki imajo v Mariboru več hiš in vil in elektriko, namreč gospodje Serbauca in Franzl iz Maribora. Ti ne pušajo, da bi se vodila elektrika čez njihova posestva, samo, da oškodujejo kmetia. Skoro gotovo se boje, da se bo do kmetije združili ter napravili skupni vodni linij na elektriko. Prosimo slavne oblasti, naj pomagajo ubogemu kmetu, da bo prišel do svojih pravic, čeprav on jih bogataši ne privoščijo. Pred očmi pa morajo imeti oblasti, da tu ne gre za klerikalce ali liberalce, ampak za slovenskega kmetia, ki danes ne potrebuje več nemškega valjčarja.

Velesej v Ljubljani. Dne 3. septembra je bil v Ljubljani slovesno otvorjen prvi velesej, ki bo trajal do 12. septembra t. l. Na sejmu je več oddelkov, takozvanih paviljonov, v katerih je razstavljeno različno blago. Ni oddelka za papirno blago vidimo razne pisalne potrebščine, slike itd., v oddelku za pohištvo razno sobno, pleteno pohištvo od najpreprostejšega do najfinejšega. Zlasti zanimivi so oddelki za prvovrstno železnino kot poljedeljski stroji, stroji za obdelovanje lesa, električni stroji, sesalke, mlinci, valjano železo, žica, pločevina, štadijniki, okovi, ključavnice, kose, srpi, sekire, motike, lopate, rokodelsko in poljedeljsko orodje vsake vrste, železna posoda, jekleni zvonovi, raznovrstna bakrena posoda, bronasti zvonovi, lovske puške, tehtnice itd. V oddelku za lesne proizvode je razstavljen surov, rezan in tesan les, raznovrstni sodi, glinaste peči itd. V oddelku za poljedeljske proizvode najdeš raznovrstne poljske pridelke, vino, sadje in žganje. V trgovskem oddelku vidiš vsakovrstno blago iz naše države in iz drugih držav, zopet v drugem oddelku je razstavljeno usnjarsko blago, usnje vsake vrste, sed turski izdelki, jermeni, torbe itd. V nadaljnjih oddelkih vidiš razno perilo, obleke, tkanine, pletenine, nogavice, klobuke itd. Kogar zanima, naj si ogleda ta velesej v dobi od 3. do 12. septembra. Udeležencem sejma je zagotovljena polovična vožnja po železnici; oskrbeti si pa morajo tozadevno legitimacijo.

Velikopotezni načrt za zgradbo jugoslovanske železnice. V našem ministru za promet izdelujejo velikopotezni načrt za zgradbo železniške proge Beograd—Smederovo—Mehadia—Bukarešta. Ta železnica bi spajala Rumunijo z Jadranskim morjem.

Izjava. Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ izjavlja na notice z dne 23. VI.: „Učitelji špicejni davčnih oblasti“, da nikakor niso bili mišljeni vsi učitelji kot špicejni davčnih oblasti, ampak se je naša trditve nanašala samo na one učiteljske osebe, ki jih je imenu in dokazih kot bivše obvezne nemškutarje poznamo kot take. Za druge pa, ki so se po pavšalnem pojmovanju te notice čutili užaljene, naj stoji ta izjava v pomirjenju in zadovoljenju. S tem bodi ta zadeva poravnana. — Uredništvo „Slovenskega Gospodarja.“

Dvojni samoumor pri Sv. Barbari niže Maribora. Ljudmila Petrovič in tesarski polir v Strnišču pri Ptujcu Tomaž Klino sta imela mladostno ljubezensko razmerje med seboj pred vojsko, Tomaž pa je moral k vojakom in Ljudmila ni dolgo časa dobila nobenega glasu od svojega ljubimca. V nadi, da je Tomaž mrtev je postala premožnejšega, 58 let starega brveca na Reki, s katerim je imela tudi eno hčerko. Pred nekaj dnevi pa jo sta Ljudmila v Zagreb na obisk k

svojim staršem. Pri tej priliki se je srečala s svojim prvim ljubimcem Tomažem, katerega je domnevala med mrtvimi. Prva ljubezen se je zopet vnela — Ljudmila in Tomaž sta začela od Zagreba naprej po vseh mestih uživati nedovoljeno zakonsko srečo. Tako sta dospela v torek, 30. avgusta k Sv. Barbari niže Maribora, kjer ima Tomaž sorodnike. V torek sta popivala in jedla skupaj ob zvokih nalašč za nju najete godbe v gostilni Schauerl pri Sv. Barbari. Ko sta bila že sita in napoljena z vsem dobrim, vzame Ljudmila Tomažev notes in mu napiše v njega: Dovolj je trpljenja. Nato potegne Tomaž revolver, ga sproži za poskušajo enkrat v tla, drugič v Ljudmilo nad srce in tretjič v samega sebe v srce. Ljudmila je zadeta še zbežala v kuhinjo, kjer se je zgrudila mrtva, Tomaž pa je bil pri priči mrlič. Tako je zahtevala zopet enkrat nesrečna ljubav kar dve človeški žrtvi.

Po južni Srbiji — zlasti po Sandžaku so upori in krvavi boji na dnevnem redu. Ze od nekdaj je po gozdovih in planinah polno hajdukov ali odmetnikov. Dosti jih je, ki imajo rop in umor na vesti, dosti je pa tudi takih, ki so v šumi radi krivice od strani državnih organov. Za časa avstrijske okupacije so se ti ljudje borili proti tujemu nasilju, ko pa je prišel preobrat, so se vsi nadali, da pride čas, ko se bodo vse umirilo in uredilo. Up je bil prazen in danes celo beograjski časopisi priznajo, da je postalo slabše kot poprej. Voditelji srbske uprave, ki bi imela umiriti in kultivirati v vojnih grozotah zbegano prebivalstvo, niso imele ne srca in ne smisla za plemensko in versko strpljivost. Iskali so samo profit na škodo turškega prebivalstva — seveda ubožnih slojev in ne begov — ter zbirali okrog sebe ki so ščuvali Srbe proti Muslimanom za upravne organe najsurvejše ljudi, in pestili narod z bajonetom in gorjajo. Danes se polnijo južnosrbske gore s hajduki in preliva se kri — kriva, še bolj pa nedolžna, ker je bližje pri roki in ker celo državni zakon dovoljuje, da se preganjajo sorodniki beguncev do četrtega kolena. Pravi pek je ustvaril laži-demokratizem v teh krajih. Vsak žandar dela kar hoče, vsak „divjak“ je dober za „varnostno“ službo in ker domačih primanjkuje, so si najeli divje ruske kozake. Tega divjaštva ni krivo preprosto srbsko ljudstvo. Med njim in med turškimi seljaki bi v kulturnih in urejenih razmerah vladal najlepši mir in sloga. Krivi so napol izobraženi in divjaško navdahnjeni „pisarji“ in drugi uradniki po raznih uradih, ki se hočejo pokazati kot „boljši“ ljudje in „boljši“ prvovrstni državljani s tem, da preklinjajo muslimanom vse, kar jim je sveto, da blajo njihovo vero in skrunijo njihove žene. Proti divjaštvu raznih demokratskih „pisarjev“ ni zakona in tako se dogaja, da si po krivici preganjani in oškodovani ljudje s puško v roki po hstah in planinah na lastno pest iščejo varstva in pravice. Če pogledamo pri nas razne srbske carinike in druge mogočne osebe, si lahko predstavljamo, kako izgledajo in ravnajo razni gospodarji ubogega južnosrbskega prebivalstva.

Divjaštva laških fašistov. Dne 2. septembra zarano zjutraj je tolpa laških fašistov, oborožena s samokresli, udrla v Narodni dom pri Sv. Ivanu v Trstu, polila vse prostore z bencinom in ga zažgala. V kratkem času je poslopje pogorelo do tal. Škoda se ceni na 1/2 milijona laških lir. Razburjenje med tržaškimi Slovenci je nepopisno.

Dr. Franc Kartin, zobozdravnik v Slovenski ulici 9 se je vrnil in zopet ordinira.

Gospodarsivo.

Kmet. podružnica Maribor in okoliš. Prihodnje leto na travnikih brez umetnih gnojil ne bo obilga pridelka. Izmed kalijevih gnojil nam je na razpolago samo kajnit, ki se pa že mora trositi ta jesen. Podružnica opozarja, da ima v skladišču (Klanjšek in Pač, Vetrinjska ulica) dovolj kajnita. Superfosfat in apneni dušik se trosita spomladi.

Razvoj grozdja v preteklem mesecu. Grozd ima pri mali graševini na Portalis 1902 v Maribozu 114 ja-

god. Grozdje iste trtne lege se je praskalo 1. avgusta in 1. septembra, ugotovile so se sledeče spremembe: teža grozdja 1. avgusta 44 g, 1. sept. 85 g, jagode vsebujejo % kisline dne 1. avgusta 3,27, 1. sept. 1,68, sok vsebuje gramov kisline 1. avgusta 4,29, 1. sept. 1,9.

Vinska letina v Haložah. Haloški vinogradi nam bodo letos podarili izvrstno kapljico. Ne boje je sicer posebno veliko, ampak kar bo, to bo izborno. Ze sedaj prihajajo kupovalci, ki ponujajo od trsa po 18 do 20 K za liter. Vinogradniki, ne prenažite se s irgatvijo! Grozdje naj popolnoma dozori in imeli boste nekaj nenavadno dobrega.

Tečaj za ohranjanje sadja. Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se bo vršil dne 19. in 20. t. m. brezplačen poučni tečaj za ohranjanje sadja. Predavanja se začnejo ob 8. uri predpoldne. Kdor se želi udeležiti tega tečaja, mora naznaniti najpozneje do dne 18. t. m. to svojo željo ravnateljstvu zavoda.

Cene žitu. Cene žitnih pridelkov so letošnjo jesen po vsej državi neverjetno poskočile. Za kilogram pšenice plačujejo v Sloveniji po 10,50 K, ječmena 10 K, ovsu 8 K, koruze 10 K, ajde 9 K in leče 17 K. Bela moka se še drži na ceni 18 K 50 v za 1 kilogram, toda tudi v tem oziru zremo z vso skrbjo v bodočnost. V Zagrebu plačujejo meterski stot pšenice po K 1000 do 1070, koruze 880 do 885 K, in ovsu 775 do 775 K. V Novem Sadu pa stane pšenica 1020 do 1050 K meterski stot, rž 760 do 780 K, ječmen 600 do 830 K, moka 1 kg 15,40 K, otrobi meterski stot 480 do 500 K. V zadnjem času je začela kupovati Italija žito in živino v naši državi, kar bo bržčas povzročilo, da cene za žito ne bodo padale.

Skrbite za semena. Vsled dolgotrajne letošnje suše bo imela črna detelja izredno malo semena. Čehoslovaška, ki je na leto izvažala mnogo lepega deteljinega semena, je že izdala prepoved za izvoz četeljnega semena. Cene se stalno dvigajo in bati se je, da bodo do pomladi dosegle nečuvno višino. Tudi je popraševanje po semenu detelje lucerne zelo živahno. Istotako je popraševanje po travnatih semenih zelo živahno, ker so letos trave in travnata semena slabo obrodila. Tudi pesno seme ne kaže ugodno. Cena za laneno seme je v kratkem času poskočila od 7 K na 13 K za 1 kilog. Za makovo seme se obeta slaba letina. Edino konople imamo v izobilju, kajti v raznih skladiščih je nakupljenih še več stovagonov konople. Našim kmetom resno priporočamo, da si pravočasno oskrbijo razna semena!

Hmelj. V Savinjski dolini bo v nekaterih dneh končano obiranje poznega hmelja. Glede množine hmelja so nekateri hmeljarji zadovoljni, kakovost poznega hmelja je izborna. Barva in vsebina je odlična. V Zalcu plačujejo hmelj po 6500 do 7000 čehoslovaških K za 50 kg. V Nürnbergu pa po 6500—7200 mark za 50 kg.

Mark mariborski svinjski sejem dne 2. septembra se je pripeljalo 513 prašičev in 9 koz. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči od 4—7 tednov stari komad 150 K, do 180 K, 8—11 tednov stari komad 240 do 260 K, 3—5 mesev stari komad 280 do 700 K, 6 mesev stari komad 800 do 1000 K. Plemenski, živa teža 1 kg 26 do 28 K, pol pitani za zakol mrtva teža 1 kg 30 do 36 K, koze so stale komad od 200 350 K. Kupčija je bila zelo živahna, prodalo se je zelo veliko. Omenjeni sejem je bil najbolj obiskan od meseca septembra.

Lesna trgovina na svetovnem trgu.

Položaj na lesnem trgu se ni izboljšal in za nas se je še celo poslabšal.

Švedska, ki svojih lesnih izdelkov ni mogla vnovčiti na Angleškem in Holandskem, kakor po navadi, skuša dobiti za vsako ceno odjemalcev, kar se je deloma posrečilo v deželah, ki leže ob Sredozemskem morju, zlasti pa na Španskem, deloma Francoskem in v severni Afriki. Na ta način nam je nastal zelo nevaren konkurent poleg Čehoslovaške in Nemške Avstrije. Angleška in Holandska ne

kupujeta lesa, ker ste založena obse deželi z vsemi vrstami lesa za najmanj pol leta.

Francoska porabi za obnovo deželne velike množine lesa, ki jih dobiva deloma iz Nemčije, Nemške Avstrije, Poljske in Čehoslovaške. V prvi vrsti pride v poštev seveda stavbeni les. Toda tudi tukaj se položaj najbrž ne bo izboljšal, ker je Francoska odklonila sprejem nadaljnjih množin lesa, ki bi jih morala dobaviti Nemčija, kot vojno odškodnino. Očividno je poljski in finski les mnogo cenejši in najbrž je Francoska za letošnjo stavbeno sezono z lesom že založena. Isto, kar velja za Francosko, velja tudi za Belgijo in Svico, ki ima nakupičenega več lesa, kakor ga more porabiti.

Nemčija prideluje velikanske množine lesa, ki jih porabi v lastni deželi pri mnogobrojnih stavbah. Vsled tega so se tudi cene v Nemčiji mimogrede ustalile, četudi je odklonila antanta sprejem velikanskih množin lesa, ki jih je v Nemčiji naročila. Vsled tega zastajajo tudi v Nemčiji velike množine lesa, za koje ni mogoče dobiti kupcev, ker tekmujejo na edinem trgu, ki se porabi nekaj lesa, to je Italijanskem, Čehoslovaška in Nemška Avstrija, v kojih državah vladajo sedaj cene, ki izključujejo vsako konkurenco drugih dežel.

V Nemški Avstriji stane 1 kubikmeter desk franko vagon nakladalnice postaja K 3600.—, kar odgovarja našim K 600.—. Razven tega je vsled stanja nemško-avstrijske valute tudi tovarnina neprimerno cenejša, kakor pri nas.

Na ta način izgubivamo vedno večtal in na Italijanskem se realizirajo samo še stare pogodbe, ker je naš les najmanj za K 200.— dražji, kakor nemško-avstrijski.

Iz istega vzroka so nam tudi francoski lesni trgovci pokazali hrbet in nabavljajo velike množine stavbenega in železniškega lesa v Nemški Avstriji in v Čehoslovaški, kjer je les najmanj za 30% cenejši, kot pri nas.

Lesni izvoz v Italijo. Na italijanskem lesnem trgu je zavladala stagnacija. Lesni trgovci so pokupili večje množine inozemskega lesa in ga sedaj prodajajo po skrajno nizkih cenah.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 179,25—179,80 naših K. Za 100 avstrijskih K se plača 17—18, za 100 čehoslovaških kron 211 naših, za 100 nemških mark 208—210 naših in za 100 laških lir 815—818 jugoslovanskih K.

Razno.

Veseli tatovi. Tržaški listi pri našajo sledečo veselo zgodbo: V ulici X so neznani tatovi vdrli v neko veliko trgovino s čevlji ter pokradli najboljše blago. Nato so telefonirali lastniku trgovine in ga ozmerjali, ker je postavil v svojo trgovino moderno blagajno iz betona, katere niso mogli odpreti. Lastnik je najprej mislil, da gre za šalo, toda ko je zjutraj prišel v trgovino, se je uveril o resnosti ponočnega teletonskega obvestila.

Čudna požrešnost. V Hopkinsvillu (Amerika) so zdravniki nedavno operirali neko gospo Rosse Tucker. Pravila je, da jo želodec silno boli. Ko so ji odprli želodec, so našli v njem — 5 srebrnih kavinih žlic. Domneva se, da je te žlice pogoltnila v slabomnosti. Dama se je po prestani operaciji prav dobro počutila.

60 kratni morilec. Pred dnevi je bil berlinskemu sodišču izročen nek Grossmann, o katerem je policija dognala, da je iz naslade umoril 60 gospa in deklic. Berolinceani se sprašujejo kako je neki bilo mogoče, da je ta zverina v človeški podobni skozi več let takorekoč pred očmi policije mogel izvrševati take zločine.

20krat večja zvezda nego solnce. Pariški list „Matin“ javlja, da se na zvezdarnici Mount Wilson v Kaliforniji ugotovili premer zvezde Antares, ki znaša 300 milijonov kilometrov. Potemtakem je ta zvezda 20krat večja nego solnce.

Norec umoril dva osebi. Blizu Innomosta je neki Weichselberger, hiapec, kateremu se je vsled pijančevanja zmračil um, s kamenjem ubil svojega gospodarja in gospodarjevo hči. Sel je nato na dvorišče in izkopal globoko jama. Podal se je na bliž-